

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова науково-методичної
ради НУВГП
e-підпис Валерій СОРОКА
26.08.2022

07-02-357S

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

SYLLABUS

Цивільне права та процес: доктринальні та практичні проблеми		Civil law and process: doctrinal and practical problems
Шифр за ОП	OK	Code in Educational Program
Освітній рівень: освітньо-науковий(третій)		Educational level: Educational and Scientific(third)
Галузь знань: Право	08	Fields of knowledge Law
Спеціальність: Право	081	Speciality Law
Освітньо-наукова програма: Право		Educational and Scientific Program: Law

Рівне – 2022

Силабус навчальної дисципліни «Цивільне права та процес: доктринальні та практичні проблеми» для здобувачів вищої освіти ступеня «доктор філософії» галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право». Рівне. НУВГП. 2022. 10 стор.

ОПП на сайті університету: <http://ep3.nuwm.edu.ua/23752/>

Розробник силабусу: *Водоп'ян Тетяна Вікторівна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри конституційного права та галузевих дисциплін*

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 9 від “29” червня 2022 року

Завідувач кафедри: *е-підпис Міщук І. В., к.ю.н, доцент.*

Керівник освітньо-наукової програми: *е-підпис Цимбалюк В.І., к.ю.н., професор, директор ННП НУВГП*

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ
Протокол № 11 від “29” липня 2022 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ: *е-підпис Цимбалюк В.І., к.ю.н., професор*

СЗ №-3239 в ЕДО.

© Водоп'ян Т.В., 2022

© НУВГП, 2022

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ*

Ступінь вищої освіти *Доктор філософії*

Освітня програма *Право*

Спеціальність *081 Право*

Рік навчання, семестр

Кількість кредитів *3*

Лекції: *16/2 годин*

Практичні заняття: *14/6 годин*

Самостійна робота: *60/82 годин*

Курсова робота:

Форма навчання *Денна/заочна*

Форма підсумкового контролю *залік*

Мова викладання *українська*

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА*

ПРОФАЙЛ ЛЕКТОРА

*Водоп'ян Тетяна Вікторівна
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри конституційного права
та галузевих дисциплін.*

Вікіситет

http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/%D0%92%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%BF%E1%BE%BD%D1%8F%D0%BD_%D0%A2%D0%B5%D1%82%D1%8F%D0%BD%D0%B0_%D0%92%D1%96%D0%BA%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B0

ORCID

<https://orcid.org/000-0002-7482-4577>

Як комунікувати

t.v.vodopian@nuwm.edu.ua

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ

Анотація освітньої компоненти, в т.ч. мета та цілі

Предметом вивчення нормативної дисципліни “ Цивільне права та процес: доктринальні та практичні проблеми ” є наукове дослідження проблем застосування норм права, які регулюють цивільні правовідносини, а також діяльність суб'єктів цивільного процесу з метою захисту суб'єктивних прав фізичних, юридичних осіб та держави.

Курс розроблено таким чином, щоб надати аспірантам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб правильно тлумачити цивільне та цивільне процесуальне законодавство; вирішувати різноманітні казуси, аргументовано викладати свою правову позицію,

письмово оформляти процесуальні документи, що застосовуються при розгляді та вирішенні цивільних справ.

Мета: формування у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії системи знань, вмінь та навичок в сфері цивільного права та процесу, надання цілісного уявлення про систему приватного права як одну з основоположних галузей сучасного права, засадничу цінність та правовий стандарт сучасного суспільства й практично значущу категорію, забезпечену правовим захистом.

Посилання на розміщення освітнього компоненту на навчальній платформі Moodle

<https://exam.nuwm.edu.ua>

Компетентності

СК1. Вміння знаходити та аналізувати інформацію щодо сучасного стану і тенденцій розвитку світової і української юриспруденції, робити висновки на основі одержаних досліджень, застосовувати їх у науковій та практичній сфері.

СК2. Здатність до розуміння тенденцій, закономірностей, факторів й умов формування юридичної науки, її місця в системі соціально-гуманітарного знання, правової політики, правової культури громадян і суспільства в цілому

СК3. Здатність до володіння сучасними правовими теоріями і концепціями та здатність до їх критичного аналізу й оцінки;

СК4. Здатність кваліфіковано застосовувати нормативноправові акти при написанні експертних заявок, проектних заявок, проектів аргументаційної позиції суду, звернень, меморандумів, юридичних висновків в різних сферах практичної діяльності;

СК5. Здатність до поєднання освіти з наукою та практикою шляхом знаходження інноваційних складових у науковій та освітянській діяльності.

СК6. Здатність здійснювати професійну діяльність в установах, діяльність яких пов'язана з прогресивним розвитком українського законодавства; проводити глибокий історичний і правовий аналіз європейських та світових інтеграційних процесів, учасником яких є Україна.

СК7. Здатність до аналізу міждисциплінарних характеристик галузей права, доктрин права, здатність тлумачити та застосовувати норми права з врахуванням динаміки нормотворчого процесу.

СК8. Здатність демонструвати знання базових засад, сучасного стану, тенденцій розвитку наукових досягнень у різних галузях права

Програмні результати навчання (ПРН). Результати навчання (РН)

ПРН1. Володіти сучасними передовими концептуальними та методологічними знаннями при виконанні науково-дослідницької та/або професійної діяльності і на межі предметних галузей знань. **ПРН2.** Мати ґрунтовні знання предметної області та розуміння професії, знання праць провідних вітчизняних та зарубіжних вчених, фундаментальні праці у галузі дослідження, формулювати мету власного наукового дослідження як складову загально-цивілізаційного процесу.

ПРН9. Аналізувати наукові праці, виявляючи дискусійні та малодосліджені питання, здійснювати моніторинг наукових джерел інформації стосовно проблеми, яка

досліджується встановлювати їх інформаційну цінність шляхом порівняльного аналізу з іншими джерелами

ПРН16. Знати національне та європейське законодавство, зміст правового регулювання у різних галузях фахового спрямування та різних сферах діяльності;

ПРН17. Використовувати практичний досвід прийняття виважених та обґрунтованих з точки зору добросовісності та права рішень як у стандартних, так й нестандартних ситуаціях;

ПРН19. Здатність збирати, аналізувати, систематизувати законодавство, що складає нормативну базу наукового дослідження, виявляти прогалини, суперечності та інші його недоліки, формулювати власні пропозиції, спрямовані на їх подолання.

Структура та зміст освітнього компонента

МОДУЛЬ 1. ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

Тема 1. Доктринальні проблеми загальних положень цивільного права.

Поняття та система українського приватного права: проблеми теорії та практики. Проблема дуалізму приватного права України. Традиційні та сучасні погляди на функції цивільного права. Охоронювані законом інтереси як об'єкти цивільно-правового захисту. Проблематика джерел цивільного права. Договір як регулятор цивільних відносин. Окремі проблемні моменти фізичної особи як суб'єкта цивільних відносин. Проблематика конструкції «юридичної особи». Проблематика об'єкта цивільних прав та об'єкта цивільних правовідносин. Проблеми класифікації правочинів та її співвідношення з класифікацією зобов'язань. Актуальні питання електронних правочинів. Проблемні питання визначення та обчислення строків у цивільному праві. Представництво прав та інтересів юридичної особи: проблемні питання.

Тема 2: Особисті немайнові права фізичної особи: доктринальні та практичні проблеми.

1. Місця особистих немайнових прав у системі цивільного права. 2. Проблематика здатності юридичної особи мати особисті немайнові права. 3. Захист порушених особистих немайнових прав. 4. Відшкодування (компенсація) моральної шкоди як спосіб захисту особистих немайнових прав. 5. Доктринальні та практичні проблеми компенсації моральної шкоди юридичній особі. 6. Практика Європейського суду з прав людини щодо компенсації моральної шкоди. 7. Проблемні питання захисту прав на повагу до честі та гідності фізичної особи, права на недоторканність ділової репутації фізичної та юридичної особи. 8. Проблеми захисту особистих немайнових прав у сфері охорони здоров'я.

Тема 3: Доктринальні та практичні проблеми права власності та інших речових прав.

Доктринальні проблеми концептуальних засад речового права. Види та система речових прав. Право власності за українським законодавством та право на мирне володіння майном відповідно до статті 1 Першого Протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Проблематика визначення видів права власності. Проблемні питання набуття та припинення права власності. Право на житло та право власності на житло. Проблематика захисту права власності. Речово-правові способи захисту права власності: доктринальні та практичні проблеми. Зобов'язально-правові та інші способи захисту права власності. Визнання необґрунтованими активів та їх витребування.

Актуальні питання сервітуту в Україні. Право користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис). Право забудови земельної ділянки (суперфіцій).

Тема 4: Зобов'язальне право: проблеми теорії та практики.

Проблематика уніфікації зобов'язального права. Класифікація зобов'язань: доктринальні проблеми. Проблемні питання застосування видів забезпечення виконання зобов'язань. Грошові зобов'язання: поняття, правові наслідки порушення. Проценти у цивільному праві та особливості їх стягнення. Правові наслідки порушення зобов'язань. Теоретичні конструкції цивільно-правової відповідальності. Збитки та неустойка як основні форми цивільно-правової відповідальності. Дискусійні питання звільнення від цивільно-правової відповідальності. Проблематика укладення, виконання, зміни та розірвання договору. Практичні та теоретичні проблеми визнання договору неукладеним. Попередній та публічний договори у цивільному праві. Деліктні зобов'язання. Проблемні питання відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки. Проблемні питання відшкодування шкоди, завданої незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури та суду.

Тема 5. Доктринальні та практичні проблеми спадкового права.

Доктринальні проблеми спадкового права. Право на спадкування. Проблематика визначення кола спадкоємців, підстави усунення від спадкування. Об'єкти спадкового правонаступництва. Актуальні проблеми спадкування за заповітом. Види заповітів. Проблематика реалізації права на обов'язкову частку у спадщині. Здійснення права на спадкування. Виконання заповіту. Повноваження виконавця заповіту. Здійснення повноважень виконавцем заповіту. Проблемні питання укладення, розірвання спадкового договору.

МОДУЛЬ 2. ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Тема 6. Доктринальні та практичні проблеми концептуальних засад цивільного процесу.

Проблематика розвитку форм захисту прав та законних інтересів осіб. Проблеми доступності правосуддя та правової допомоги. Проблемні питання суб'єктів цивільних процесуальних правовідносин. Проблематика визначення поняття принципів цивільного процесуального права та їх система. Доктринальні засади стадій цивільного судочинства. Проблеми процесуальних строків. Проблеми доказування та доказів у цивільному процесі. Правові презумпції (поняття, значення).

Тема 7. Провадження в суді першої інстанції: доктринальні та практичні проблеми.

Поняття цивільної процесуальної форми (суть, основні риси та значення). Позовна форма захисту цивільних прав та інтересів фізичних та юридичних осіб. Особливості наказного провадження. Доктринальні засади та практичні проблеми окремого провадження. Відновлення втраченого судового провадження. Особливості позовного провадження у справах про визнання необгрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави.

Тема 8. Перегляд судових рішень: доктринальні та практичні проблеми.

Право апеляційного та касаційного оскарження. Механізм реалізації права на інстанційне оскарження судових рішень. Нормативно-правові та прикладні проблеми апеляції та касації в сфері забезпечення законності та обґрунтованості судових рішень. Порядок розгляду справи апеляційним та касаційним судами. Межі розгляду справи апеляційним та касаційним судами. Повноваження судів апеляційної та касаційної інстанції. Проблематика апеляційного та касаційного оскарження ухвал суду першої інстанції. Значення касаційних фільтрів. Роль Великої Палати Верховного Суду. Європейські підходи до апеляції та касації як стадій судового провадження.

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Комунікативні здібності, розвиток самоорганізації, робота в команді, психологічна стресостійкість.

Форми та методи навчання

Форми навчання: *традиційні лекції та практичні заняття, бінарні лекції, полілекції, модельні практичні заняття у професійному середовищі, вебінари, науково-практичні семінари, дуальні заняття із залученням практиків.*

Методи навчання: *аналітичний, дослідницький, проблемно-пошуковий, дискусія, ситуативні задачі, презентація, елементи навчальної гри.*

Порядок та критерії оцінювання

Для досягнення цілей та завдань курсу студентам потрібно вчасно виконати індивідуальні завдання (розв'язання практичних задач, наукові тези, реферати, тощо), брати участь у практичних заняттях (доповіді з презентаціями, актуальні запитання, участь у дискусіях, тощо); вчасно здати модульні контролі знань.

Викладач проводить оцінювання індивідуальних завдань студентів шляхом проставлення балів за визначеними критеріями, що вчасно доводяться здобувачам освіти. Також, студент під наглядом викладача самостійно оцінює свою роботу.

За вчасне та якісне виконання усіх видів завдань, студент отримує такі обов'язкові бали:

- по 2 бали за якісну підготовку до кожного практичного заняття;*
- 10 балів за якісне оформлення індивідуального завдання;*
- 20 балів – модуль 1;*
- 20 балів – модуль 2.*

Усього 100 балів.

Додаткові бали студент може отримати при написанні наукової статті, наукової роботи на конкурс, ессе, тощо. Тему для дослідницької роботи студенти можуть вибрати самостійно за погодженням із викладачем. Додаткові бали аспірантам також можуть бути зараховані за конкретні пропозиції з удосконалення змісту навчальної дисципліни.

Модульний контроль проходить у формі тестування. У тесті 30 запитань . Усього – 20 балів.

Поєднання навчання та досліджень

Здобувачі вищої освіти залучені до реалізації наукових індивідуальних тем досліджень. Зокрема, в освітньому процесі використовуються наукові досягнення викладача та здобувачів.

Інформаційні ресурси

1. Рекомендована література:

1. Актуальні питання прикладної цивілістики: сімейне, трудове, земельне та житлове право : наук.-практ. посіб. Київ. 2015. 448с.
3. Правова доктрина України : у 5 т. Т. 3 / Нац. акад. прав. наук України. Доктрина приватного права України. 2013. 760с.
4. Правова система України: історія, стан та перспективи. В 5-ти томах. Х.: Право, 2008. Том 3. Цивільно-правові науки. Приватне право. За заг. ред. Н. С. Кузнецової. 640 с.

Допоміжна література

1. Актуальні питання прикладної цивілістики: сімейне, трудове, земельне та житлове право : наук.-практ. посіб. / О. В. Гетьманцев, О. В. Кіріяк, М. Б. Мельник та ін. Київ, 2015. 448с.
2. Аномалії в цивільному праві України : навч.-практ посібник / відп. ред. Р. А. Майданик. Київ, 2010. 1008с.
3. Боднар Т. В. Виконання договірних зобов'язань у цивільному. Київ. 2005. 272с.
4. Бровченко Т. І. Установчі документи юридичних осіб за законодавством України. Харків, 2016. 216с.
5. Давидова Н. О. Особисті немайнові права. Київ. 2008. 160с.
6. Дзера О. В. Розвиток права власності громадян в Україні. Київ. 1996. 271 с.
7. Договір як універсальна форма правового регулювання. Івано-Франківськ, 2016. 399с.
8. Енциклопедія цивільного права України / редкол.: Я. М. Шевченко (відп. ред.) та ін. Київ. 2009. 948с.
9. Жорнокуй Ю. М. Корпоративні конфлікти в акціонерних товариствах: цивільно-правовий аспект. Харків. 2015. 532с.
10. Заїка Ю. О. Спадкове право в Україні: Становлення і розвиток. Київ. 2007. 288 с.
11. Зеліско А. В. Підприємницькі юридичні особи приватного права як суб'єкти цивільних правовідносин. Івано-Франківськ. 2016. 445с.
12. Зозуляк О. І. Непідприємницькі юридичні особи як суб'єкти цивільного права: теоретичний та практичний аспекти. Тернопіль. 2017. 432с.
13. Калаур І. Р. Договірні зобов'язання з передання майна в користування: проблеми теорії та практики. Тернопіль. 2015. 480с.
14. Канзафарова І. С. Теорія цивільно-правової відповідальності. Одеса. 2006. 261с.
15. Кодифікація цивільного законодавства на українських землях. Київ. 2009.
16. Коструба А. В. Юридичні факти в механізмі правоприпинення цивільних відносин : Київ : Ін Юре, 2014. 376 с.
17. Кот О. О. Здійснення та захист суб'єктивних цивільних прав: проблеми теорії та судової практики. Київ. 2017. 494 с.
18. Кохановська О. В. Теоретичні проблеми інформаційних відносин у цивільному праві. Київ. 2006. 463с.

19. Кухарев О. Є. Виконання заповіту: проблеми теорії та практики. Харків. 2009. 263с.
20. Кухарев О. Є. Спадкове право України. Київ. 2013. 328с.
21. Кучеренко І. М. Організаційно-правові форми юридичних осіб приватного права. Київ. 2004. 328с.
22. Майданик Р. А. Розвиток приватного права. Київ. 2016. 226с.
23. Мічурін Є. О. Обмеження майнових прав фізичних осіб (теоретико-правовий аспект). Харків : Юрсвіт, 2008. 482с.
24. Отраднава О. О. Проблеми вдосконалення механізму цивільно-правового регулювання деліктних зобов'язань. Київ. 2014. 328с.
25. Пленюк М. Д. Підстави виникнення зобов'язальних правовідносин в механізмі правового регулювання. Київ. 2016. 356 с
26. Погрібний С. О. Механізм та принципи регулювання договірних відносин у цивільному праві України. Київ. 2009. 304с.
27. Посикалюк О. О. Особисті немайнові права фізичних осіб в романській, германській, англо-американській системах приватного права. Київ. 2011. 205с.
28. Право інтелектуальної власності . Київ : Юрінком Інтер, 2016. 539с.
29. Примак В. Д. Вина і добросовісність у цивільному праві (теорія, законодавство, судова практика). Київ. 2008. 432 с.
30. Примак В. Д. Відшкодування моральної шкоди на засадах справедливості, розумності й добросовісності. Київ. 2014. 432с.
31. Проблеми теорії та практики цивільного судочинства. Харків. 2008. 928с.
32. Романюк Я. М. Застосування цивільно-процесуальних норм у цивільному судочинстві України (питання теорії і практики). Київ. 2016. 536с.
33. Ромовська З. В. Українське цивільне право. Спадкове право : підручник. Київ. 2009. 264с.
34. Синегубов О. В. Здійснення особистих немайнових прав малолітніх та неповнолітніх осіб. Харків. 2015. 528 с.
35. Стефанчук Р. О. Особисті немайнові права фізичних осіб у цивільному праві (поняття, зміст, система, особливості здійснення та захисту). Хмельницький. 2007. 626 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.nbu.v.gov.ua> – бібліотека ім. В.І. Вернадського
2. <http://zakon.rada.gov.ua> – Верховна Рада України
3. <http://www.president.gov.ua> – Президент України
4. <http://www.kmu.gov.ua> – Кабінет Міністрів України
5. <http://www.ccu.gov.ua> – Конституційний Суд України
6. <http://www.scourt.gov.ua> – Верховний Суд України

Дедлайни та перескладання

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП», <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/>. Згідно цього документу і реалізується право студента на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі. Передача модульних контролів здійснюється згідно <http://nuwm.edu.ua/struktturni-pidrozdili/navch-nauk-tsentr-nezaleznoho-otsiniuvannia->

znan/dokumenty. Оголошення стосовно дедлайнів здачі та перездачі оприлюднюються на сторінці MOODLE: <https://exam.nuwm.edu.ua/>

Неформальна та інформальна освіта

Студенти мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного Положення про неформальну освіту. <http://ep3.nuwm.edu.ua/18660/>.

Практики, представники бізнесу, фахівці, залучені до викладання

До викладання, за згодою, запрошуються представники органів державного управління в Рівненській області, практикуючі адвокати, представники громадських організацій.

Правила академічної доброчесності

Усі здобувачі виконані навчальні завдання самостійно перевіряють на виявлення текстових запозичень через університетську платформу MOODLE <http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Unplag>.

В аудиторії здобувачі не допускаються до списування та обману – за порушення принципів академічної доброчесності викладач може накладати санкції: зниження балів, повернення роботи на доопрацювання, не допущення до захисту роботи та ін.

Вимоги до відвідування

Студенту не дозволяється пропускати заняття без поважних причин. Якщо є довідка про хворобу чи іншу поважну причину то студенту не потрібно відпрацьовувати пропущене заняття.

При об'єктивних причинах пропуску занять, студенти можуть самостійно вивчити пропущений матеріал.

Здобувачі без обмежень можуть на заняттях використовувати мобільні телефони та ноутбуки.

Оновлення

За ініціативою викладача зміст даного курсу планується оновлювати щорічно, враховуючи зміни у законодавстві України, наукових досягнень у сфері фінансової діяльності.

Студенти також можуть долучатись до оновлення дисципліни шляхом подання пропозицій викладачу стосовно новітніх змін у галузі інформаційної, бібліотечної та архівної справи. За таку ініціативу студенти можуть отримати додаткові бали.

Академічна мобільність. Інтернаціоналізація

В НУВГП розроблені процедури для реалізації права здобувачам на академічну мобільність:

- Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу Національного університету водного господарства та природокористування: <http://ep3.nuwm.edu.ua/4398/>

- Порядок перезарахування результатів навчання за програмами академічної мобільності в Національному університеті водного господарства та природокористування <http://ep3.nuwm.edu.ua/19458/>.

- Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 року № 579

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/579-2015-%D0%BF#n8>.

Здобувачі можуть отримати доступ до таких міжнародних інформаційних ресурсів:

-електронні бібліотеки: <http://lib.nuwm.edu.ua/index.php/korisni-posilannya/elektronni-biblioteki>

-Як знайти статтю у Scopus: <http://lib.nuwm.edu.ua/index.php/biblioteka/novini/item/506-v-dopomohu-avtoram>

-База періодичних видань: <https://www.scimagoir.com/>

-Можливості доступу до електронних ресурсів та сервісів: <http://lib.nuwm.edu.ua/index.php/biblioteka/novini/item/516-mozhlyvosti-dostupu-do-resursiv-i-servisiv>

-Здобувачі можуть брати участь у Проєкті сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) <https://nuwm.edu.ua/sp/akademichna-dobrochesnistj>.

Лектор, к.ю.н., доцент кафедри КПГД

Т.В. Водоп'ян